

**AVRUPA BİRLİĞİ SOSYAL POLİTİKASI
KAPSAMINDAKİ RİSK GRUPLARINA POLİS DESTEĞİ:
İSTANBUL ŞÜKRÜ BALCI POLİS MESLEK
YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ**

**Police Support for the Risk Groups within the Scope of the
Social Policy of the European Union: A Model of İstanbul
Şükrü Balcı Police Vocational High School**

V. Atilla OĞUŞGİL*

Özet

Avrupa Birliği Sosyal Politikası, Birliğin sosyal boyutunu güçlendirmeyi ve vatandaşları için kaliteli bir yaşam sunmayı hedeflemektedir. Birlik, bu hedefler arasında çeşitli nedenlerden dolayı ayrımcılığa uğrayan işsizler, çocuklar, kadınlar, yaşlılar ve engelliler gibi toplumun dezavantajlı kesimlerinin sosyal durumlarını ve ayrımcılığa uğramamalarını güvence altına almalarına yönelik hedeflere ayrı bir önem vermektedir. Gerek Avrupa’da gerekse Türkiye’de, bu gruplara yönelik yapılan yasal düzenlemeler ve devlet yardımları yanında kişisel veya kurumsal olarak verilecek destekler bu grupları hayata bağlamaları ve toplumla bütünleştirmeleri adına büyük öneme sahiptir. Özellikle eğitim kurumları bu gruplara manevi destek verebilecek örnek kurumlardır. İstanbul Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksekokulu bu gruplara yönelik olarak böyle bir destek projesi yürüten bir eğitim kurumudur. Bu makalede, bu okulun yukarıda adı geçen gruplara yönelik olarak “Uluslar arası Gençlik Ödülü Programı” çerçevesinde yürüttüğü faaliyetler konu edilecek ve bu faaliyetlerin bu gruplar üzerindeki faydaları tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği Sosyal Politikası, Risk Grupları, Uluslararası Gençlik Ödülü Programı, İstanbul Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksekokulu.

* Dr. Öğretim Görevlisi, Polis Akademisi Başkanlığı İstanbul Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksekokulu.
PBD, 11 (1) 2009, ss. 73-98

Abstract

The Social Policy of the European Union aims at strengthening the social dimension of the Union and presenting a life of high quality for its citizens. The Union, among these aims, attaches more importance to the aims directed to assure the social conditions and non-discrimination of the disadvantageous groups of the society such as the unemployed, children, women, old and disabled, who are exposed to discrimination due to various reasons. Both in Europe and in Turkey, in addition to the legal regulations and state assistance devoted to these groups, personal and institutional support are of paramount importance for them to connect to life and become integrated with the society. Especially, the educational institutions are such institutions, which can provide spiritual support for these groups. İstanbul Şükrü Balcı Police Vocational High School presents a model of such an educational institution which carries out a support project for these groups. In this article, activities performed by this school within the scope of "International Youth Award Program" will be mentioned and benefits of the activities on these groups will be discussed.

Key Words: The Social Policy of the European Union, Risk Groups, International Youth Award Program, İstanbul Şükrü Balcı Police Vocational High School.

Giriş

Avrupa Birliği Sosyal Politikası, üye ülkelerin birbirinden farklı sosyal politikaları arasında uyum sağlanması ve Birlik toplumlarında özellikle dezavantajlı durumda bulunan pek çok kesimin sosyal ve ekonomik durumlarının iyileştirilmesi ve güvence altına alınması amacıyla geliştirilmiştir (ARI Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı, 2006:5). Birlik, toplumda dezavantajlı durumda bulunan gruplara yönelik daha hassas davranmış ve bu insanların ihtiyaçlarına yönelik özel düzenlemeler yapmıştır. Bu gruplar, sosyal korunmaları anlamında risklerle karşı karşıya olan gruplardır ve literatürde Avrupa Birliği Sosyal Politikası kapsamındaki "risk grupları" olarak adlandırılmaktadır. Bu grubu, işsizler, çocuklar, kadınlar, yaşlılar ve engelliler oluşturmaktadır. Çalışma ve sosyal hayatlarında ayrımcılığın ortadan kaldırılması ve toplumla bütünleştirilmelerinin sağlanması, Avrupa Birliği'nin bu gruplara yönelik olarak yaptığı düzenlemelerinin başında gelmektedir.

Fizyolojik, ruhsal, sosyo-ekonomik nedenlerden ötürü, çeşitli risklerle karşılaşma olasılığı yüksek, özel önlem gösterilmesi gerekli olan

ve toplumdaki özel gruplar, dezavantajlı gruplar veya hassas gruplar olarak tanımlayabileceğimiz risk gruplarına yönelik olarak yapılan yasal düzenlemeler, bu gruplara yönelik barınma amacıyla açılan kuruluşlar ve yapılan maddi yardımlar şüphesiz bu insanların sağlıklı ve kaliteli bir hayat geçirmeleri yolunda büyük önem taşımaktadır. Sağlanan bu tür imkânların yanında, yapılabilecek kişisel veya kurumsal destek amaçlı projeler bu insanların mutlu ve huzurlu bir hayat geçirmelerine katkıda bulunabilecek diğer adımlardır. Örneğin, bu insanlara ihtiyaç duydukları ilgiyi göstermek, yanlarında oldukları hissini vererek moral ve motivasyonlarını artırmak bu gruplara yönelik olarak yapılabilecek destekler içerisinde yer alan önemli girişimlerdir. Özellikle eğitim kurumları ve bu kurumlarda okuyan öğrenciler, bu desteklerde yer alabilecek ve bu grupların yalnızlıklarının giderilmesi ve toplumla bütünleştirilmesi noktasında aktif rol oynayabilecek kurum ve kişilerdir. Polis Akademisi Başkanlığı'na bağlı İstanbul Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksekokulu böyle bir projeyi hayata geçiren bir eğitim kurumudur.

Bu çalışmada ilk olarak Avrupa Birliği Sosyal Politikası'nın tarihi gelişimi ile bu politika kapsamında yer alan risk grupları tartışılacaktır. Daha sonra, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren dünya çapında faaliyet gösteren "Uluslararası Gençlik Ödülü Programı" ve faaliyet alanları konu edilecektir. Son olarak ise, bu programın Türkiye'de uygulayıcı eğitim kurumlarından biri olan İstanbul Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksekokulu'nun program çerçevesinde, risk gruplarına yönelik olarak "Toplumsal Hizmet" başlığı altında yürüttüğü sosyal sorumluluk projesi incelenecektir.

1. Avrupa Birliği Sosyal Politikası

Avrupa'nın bütünleşme süreci, özünde "sosyal" değil "ekonomik" bir temele dayalı olarak başlamış ve sürecin ilk 30 yılına ekonomik bütünleşme yaklaşımı egemen olmuştur (Gülmez, 2003:2). Zaten, Avrupa Birliği'nin kurucu antlaşmalarından biri olan 1957 tarihli Roma Antlaşması da sosyal politika konusunda oldukça sınırlı sayıda hüküm içermiştir. Dolayısıyla, Avrupa sosyal politikasının birinci evresi olarak kabul edilen kuruluştan 1970'lerin başlarına kadar Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun ortak bir sosyal politikasından söz edilememektedir (Güzel, 1998:100).

1972’de yapılan Topluluk Paris Zirvesi, sosyal politika açısından yeni bir dönem ve topluluk sosyal politikasında ikinci evre olarak nitelendirilmektedir. Sosyal politikanın dört temel özgürlüğün ötesinde gelişmesi yönünde bir dönüm noktası olarak kabul edilen Zirve’nin sonuç bildirgesinde, Topluluk için sosyal politikanın, ekonomik birlik ve para birliği ile aynı anlam ve değeri taşıdığı belirtilmiştir. Böylece bağımsız bir Avrupa sosyal politikası oluşmaya başlamıştır (Schulte, 2003: 186). Paris Zirvesi’nin ardından 1974 yılında bir Sosyal Eylem Planı kabul edilmiştir. Plan, göçmen işçilerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi, tam istihdama ulaşılması, işçilerin işletme içinde kazanılmış haklarının korunması, kadın ve erkeklere iş hayatında eşit fırsatlar yaratılması, toplu işçi çıkarmalara karşı işçilerin korunması ve işçilerin yönetime katılması gibi noktaları içeriyordu. Bu hedefleri gerçekleştirmek üzere bazı yönergeler çıkarılmış ancak oybirliği koşulu nedeniyle bunların sayısı sınırlı olmuştur (Kent, 2001:305)¹.

1970 ve 1980’li yıllar sosyal politikanın öneminin ve ekonomik bütünleşme ile eşdeğerliğinin vurgulandığı yıllar olmuştur. 1974 ve 1984 tarihli eylem programlarında “kapsamlı ve etkin bir sosyal politika, ekonomik politikanın vazgeçilmez dayanağı durumundadır” görüşü dile getirilmiştir (Güzel, 1998:100).

1986 yılında kabul edilen Tek Senet ile birlikte, sosyal diyalogun tesisi için bir temel oluşturulmuş, sosyal tarafların sahip olduğu rol güçlendirilmiş ve ayrıca ekonomik ve sosyal bütünleşmenin geliştirilmesi kavramı yerleştirilmiştir. Tek Senet ile birlikte bir yandan Avrupa Parlamentosu’nun rolü artırılmış, bir yandan da sosyal politika dâhil (işçi sağlığı ve iş güvenliği ile genel çalışma şartları konusunda) belirli alanlarda Konsey’deki karar alma mekanizmasının var olan oybirliği koşulu yumuşatılarak nitelikli oy çokluğu uygulamasına başlanmıştır. Bu sayede, Tek Senet sayesinde o güne kadar Topluluğun sosyal politika uygulamalarının genişlemesini engelleyici tutumu kırılmış ve sosyal politikanın önü açılmaya başlanmıştır.

Tek Sened’i takiben 1989 yılında kabul edilen Avrupa Sosyal Şartı ile işçi sağlığı ve iş güvenliği alanında önemli adımlar atılmıştır. Şart’ın önsözünde, sosyal boyuta ekonomik boyut ile aynı önemin verilmesi ve

---

¹ Bu dönemde iki önemli yönerge yürürlüğe girmiştir. Bunlardan ilki 75/129 sayılı Toplu İşten Çıkarmalara İlişkin Yönerge’dir. Bu yönerge daha sonra 98/59 sayılı yönerge ile değiştirilmiştir. Diğer yönerge ise, 77/187 sayılı İşletmelerin Devri Halinde Çalışanların Korunmasına İlişkin Yönerge’dir. Bu yönerge ise daha sonra 2001/23 sayılı yönerge ile değiştirilmiştir. Yönergelerin içeriği ile ilgili ayrıntılı bilgi için bakınız (Kent, 2001:305).

bu ikisinin dengeli bir biçimde geliştirilmesi gereğine vurgu yapılmıştır. Şart, uyum ve uygulama ile ilgili kararlarını üye devletlere bırakan bir hukuk metni ve taraf devletlerin ciddi bir deklarasyonu olarak değerlendirilebilir. Şart, toplamda 12 temel hakka yer vermekteydi².

1992 tarihli Maastricht Antlaşması, Avrupa Birliği düzeyinde sosyal politika uygulamalarının daha da derinleştirildiği bir dönemi başlatmıştır. Bu çerçevede, Avrupa sosyal taraflarına toplu görüşme ve sözleşme yapmayı da içeren açık bir rol verilmiş ve sosyal politika alanındaki konularda karar alma yönteminde değişikliğe gidilmiştir. Daha önce Tek Senet ile başlayan nitelikli çoğunluk ile karar alma uygulamasının alanı genişletilmiştir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği, çalışma koşulları, işçilere bilgi verme ve danışma, kadın ve erkek işçilerin eşitliği, istihdam dışı kalanların bütünleşmesinin sağlanması gibi konularda nitelikli oy uygulamasına geçilmiştir.

1997 yılında toplanan Lüksemburg Konseyi, bir anlamda ilk Avrupa Birliği istihdam zirvesini oluşturmuştur. Dolayısıyla, zirvede imzalanan Amsterdam Antlaşması, Avrupa istihdam ve sosyal politikası için bir dönüm noktasına işaret etmektedir. Antlaşma ile Topluluk Antlaşması'na, istihdam konusunda bağımsız bir bölüm eklendi³ ve ilk defa olarak, üye ülkeler istihdam politikasının, ortak bir Avrupa görevi olduğunu ilan ettiler. Her üye kendi istihdam politikasını kendisi belirlemeye devam edecek fakat bu istihdam politikasını ekonomik ve sosyal alanları birleştiren eşgüdümlü bir Avrupa stratejisi içinde ele alacaktır. Üye devletler yeni düzenlemeye göre, Topluluğun ekonomik politikası ile kendi istihdam politikalarını uyumlu hale getireceklerdir.

2000 yılında toplanan Lizbon Avrupa Konseyi ise istihdam, ekonomik reform ve sosyal uyumu güçlendirmeye dayanan bir strateji belirlemiş ve Avrupa için daha fazla ve daha iyi iş imkânları yaratılması hususlarına yoğunlaşmıştır. Lizbon Zirvesi'nde 10 yıllık bir strateji belirlenmiş; 2010 yılına kadar AB'nin daha fazla ve daha kaliteli işler yaratması, daha fazla sosyal uyum yoluyla, sürdürülebilir ve rekabetçi bir

² Avrupa Sosyal Őartın en üstün saydığı 12 temel hak şunlardır: Herhangi bir üye devlette çalışma hakkı; adil bir ücret alma hakkı; daha iyi bir yaşama ve çalışma şartlarına sahip olma hakkı; ilgili üye devlette yürürlükte olan düzenlemelere göre sosyal güvenlik hakkı; örgütlenme ve toplu pazarlık hakkı; mesleki eğitim hakkı; kadın ve erkeklerin eşit işleme tabi tutulması; bilgilendirme, danışılma ve katılım hakkı; çocukların ve gençlerin korunması; yaşlıların uygun bir yaşama standardına sahip olma hakkı; engellilerin toplum ve çalışma hayatıyla daha iyi bütünleştirilmesi (Karlık, 2005:471).

³ Amsterdam Antlaşması ile birlikte Topluluk Antlaşmasına eklenen "İstihdam" başlıklı 8. Bölüm (125-130. maddeler arası) için bakınız; Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, 2007:84.

ekonomi stratejisi izlemesi kararlaştırılmıştır. Zirve’de benimsenen yaklaşımlarla, istihdamda yapısal reform, sosyal dışlanmaya karşı mücadele, sosyal koruma sistemlerinin modernleştirilmesi gibi tüm alanlarda bütünleşmiş yaklaşımlara ulaşmak amaçlanmıştır. Lizbon zirvesini takiben Komisyon, Avrupa sosyal modelinin modernleştirilmesini amaçlayan “Sosyal Politika Gündemi” başlıklı bir belge hazırlayıp Konseye ve Parlamenta sunmuştur. Aynı zamanda, Avrupa sosyal politikası için bazı yeni görevler saptanmıştır. Bunlar ayrımcılığa karşı savaşmak, dışlanmış kişilerin toplumla bütünleşmelerine yardım etmek ve bütünleşmiş bir toplum vaadini yansıtan görevlerdir. Cins, ırk, etnik köken, din ve inanç, engellilik, yaş ve cinsel tercihe dayalı ayrımcılıkla mücadele konusunda net ilerlemeler sağlanmıştır. İstihdam ve fırsat eşitliği alanında nitelikli oy çoğunluğu ile karar alma mekanizmasının kabulüyle bu alanlarda gelişme olanağı ortaya çıkmıştır. Antlaşma ile Avrupa Ekonomik Topluluğu’nun kurulmasından bu yana Topluluk ilk kez, sosyal diyalog yoluyla Avrupa Birliği Konseyi ve Avrupa Parlamentosu aracılığıyla sosyal politika ve iş hukukunda geniş bir alanda düzenleme yetkisine kavuşmuştur (Karluk, 2005:116-117). Şubat 2003’te yürürlüğe giren Nice Antlaşması ile ise sosyal politika alanında var olan durum korunmakla birlikte, nitelikli çoğunlukla karar alınacak sosyal politika konuları sınırlı da olsa genişletilmiştir. Ekim 2004 Avrupa Birliği Roma Zirvesi’nde imzalanan Avrupa Birliği Anayasası, onay süreci tamamlanıp yürürlüğe girmediği için Nice Antlaşması ile Topluluk Antlaşması’nda yapılan değişiklikler sonucunda ortaya çıkan metin, Avrupa Birliği’nin sosyal politika ile ilgili halen yürürlükte olan antlaşmasal hükümlerini ifade etmektedir.

Yukarıda, gelişiminin kısa bir tarihçesini sunduğumuz Avrupa Birliği’nin sosyal politikası, Birliğe üye olan ülkelerin sahip olduğu farklı sosyal politikaları da göz önünde bulundurarak, Birliğin sosyal boyutunu güçlendirme amacındadır. Birlik, bir yandan üye ülkelerin ulusal politikalarının çeşitliliğine saygı duyarak belirli bir sosyal model uygulama zorunluluğu getirmemekle birlikte, bir yandan da kendi ölçeğinde belirli sosyal standartların sağlanması ve sosyal politikanın geliştirilmesi sürecinde standartlar oluşturmayı ve üye ülkelerin birbirinden farklı sosyal politikaları arasında uyum sağlanmasını hedeflemektedir. Bu hedefler arasında Avrupa Birliği toplumlarında özellikle dezavantajlı durumda bulunan pek çok kesimin sosyal ve ekonomik durumlarının iyileştirilmesi ve güvence altına alınması ayrı bir öneme sahiptir. Avrupa Birliği Sosyal Politikası çeşitli nedenlerle farklı alanlarda ayrımcılığa uğrayan kadınlar, yaşlılar, işsizler, engelliler ve

çocuklar gibi toplumun dezavantajlı kesimlerine ayrımcılığa maruz kalmalarını önleyecek haklar tanımıştır. Çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde, bu çalışmamın amaç ve kapsamı gereği, bu gruplardan çocuklar olarak, çocuk esirgeme kurumunda kalan çocuklar ile sokak çocukları, yaşlılar ve engellilere yönelik olarak Birliğin yaptığı yasal düzenlemeler ve faaliyetler konu edilecektir.

2. Avrupa Birliği Sosyal Politikası Kapsamındaki Risk Grupları

Avrupa Birliği Sosyal Politikası kapsamındaki “risk grupları” kavramı içerisinde geçen “risk” önemli oranda suçun mağduru olma riskini de kapsamaktadır. Viktimoloji’de (Mağdur Bilim) verimli bir çalışma alanı olan mağdur riski, suç mağduru olabilme tehlikesi ile karşı karşıya olma anlamına gelmektedir. Toplumda yer alan her birey, kötü deneyimlerle karşılaşma bakımından eşit şansa sahip değildir. Çalışmalar, mağdurların belirli özelliklerinin, suçun işlenmesine önemli katkıları olduğunu göstermektedir (Sokullu-Akıncı, 2008:142-143). Bütün bunlar bazı insanların suç mağduru olmaya daha yatkın olduğu gerçeğini gözler önüne sermektedir. Özellikle, yaş, cinsiyet, akıl ve beden sağlığı gibi biyolojik faktörlerden oluşturan kişisel faktörler, meslek ve sosyal sınıf, medeni durum, yerleşim durumu ve ikamet edilen semt gibi özellikler mağdur olma riski ile doğrudan bağlantılı faktörlerdir. Bu özelliklerden kişisel faktörlerin, çalışmamızın özünü oluşturan çocuklar, yaşlılar ve engelliler gibi gruplarla olan yakın ilişkisi kayda değerdir.

Viktimoloji, bazı suçları önceden haber verebilmesi ve suçta neden olabilecek durumları tahmin edebilmesi açısından suçta karşı nasıl önlem alınabileceği konusuna da ışık tutmaktadır. Belirli kişilik özelliklerinin belirli durumlarda bir kişinin mağdur olmasına yol açtığı gerçeğinden hareketle, bu yönde alınacak yoğun önlemler mağdur riskini azaltmaktadır (Sokullu-Akıncı, 2008:142). Çalışmamızın özünü oluşturan risk gruplarından esirgeme yurtlarında kalan çocuklar, sokak çocukları, yaşlılar ve engelliler gibi gruplar da belirli özelliklere sahip olan ve toplumda dezavantajlı durumda bulunan kesimler olduğundan hareketle, Viktimoloji’nin bir bilim dalı olarak suç mağduru olma potansiyellerinin yüksek olduğu bu gruplara karşı işlenebilecek suçlara yönelik olarak önleyici hizmetler niteliğinde ne denli katkı sağlayabileceğini gözler önüne sermektedir. Bir alt bölümde, Avrupa Birliği’nin mağduriyet risk potansiyeli yüksek olan söz konusu gruplara yönelik olarak geliştirdiği yasal düzenlemeler konu edilecektir.

2.1. Çocuklar

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 1. Maddesi'ne göre; "Ulusal yasalarca daha genç bir yaşta reşit sayılma hariç, 18 yaşın altındaki her insan çocuk sayılır." (United Nations: "Convention on the Rights of the Child", 2001:2) denilerek, çocukluğun bitişi '18 yaş' olarak açıklanmıştır. Sözleşme'nin bu maddesi dikkate alındığında, olgunluğun on sekiz yaşında kabul edildiği düşünülürse, çocukluğun oldukça geniş bir devreyi içine aldığı görülebilir.

Çocuk hakları evrensel insan hakları kültürünün yapı taşı ve gelecek nesillerin insan hakları güvencesinin temelini oluşturur. Avrupa Birliği'nin de temel değerlerinden biri olan insan haklarına saygı ilkesi çerçevesinde çocuklar Avrupa Birliği politikaları içerisinde önemli bir yere sahiptir. Avrupa Birliği'nin çocuklara ilişkin mevzuatının temelini Birleşmiş Milletler tarafından 1989 yılında hazırlanan ve 1990 yılında yürürlüğe giren "Çocuk Hakları Sözleşmesi" oluşturuyor. Avrupa Birliği'ne üye devletlerin tümü tarafından onaylanan söz konusu sözleşmenin 3., 9., 12. ve 13. maddeleri Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı'nın 24. maddesini oluşturmuştur (ARI Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı, 2006:8). Bu madde, çocuklara koruma ve bakım hakkı sağlarken çocukların görüş ve düşüncelerini serbestçe ifade edebilmeleri ve aileleri ile düzenli ilişkiler kurabilmelerine olanak sağlamaktadır.

Avrupa Birliği'nin çocuk haklarına ilişkin temel dayanak noktasını oluşturan Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı dışında, Avrupa Konseyi tarafından kabul edilmiş bir takım antlaşma, sözleşme, bildirge ve kararlar çocuk hakları konusunda Birliğin izlemesi gereken yöntemlerin ana hattını çizer⁴

Avrupa Birliği'nin sosyal politika kapsamındaki risk grupları arasında yer alan çocuklar arasında en riskli çocuk gruplarını ise şüphesiz kimsesiz ya da korunmaya muhtaç çocuklar oluşturur. Bu gruplar, sağlıklı yetişmeleri için gerekli şartlarda hayatlarını sürdüremeyen, toplum

⁴ Söz konusu belgeler, 4 Kasım 1950 tarihli "İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme", 28 Mayıs 1970 tarihli "Küçüklerin Ülkelerine Gönderilmesi Hakkında Avrupa Sözleşmesi", 15 Ekim 1975 tarihli "Evlilik Dışı Doğmuş Çocukların Yasal Durumlarına İlişkin Avrupa Sözleşmesi", 20 Mayıs 1980 tarihli "Çocuk Gözetimine İlişkin Kararların Yürütülmesi ve Tanınması ile Çocuğun Yeniden Gözetim Altına Alınması Hakkında Avrupa Sözleşmesi", 22 Mayıs 1984 tarihli "İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşmesine Ek Protokol, No: 7" ve 25 Ocak 1996 tarihli "Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi", 22 Aralık 2003 tarihli "Çocuk Pornografisi ve Çocukların Cinsel İstismarına Karşı Avrupa Konseyi Kararı" olarak örneklendirilebilir. Ayrıntılı bilgi için bakınız, ARI Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı, (2006:9-13).

standartlarına göre tehlikede sayılan ve durumuna toplumca ve ya yetkili makamlarca el konulması gereken çocuklar Őeklinde tanımlanabilir. Bu gruplara, sokakta yaşıyan veya çalışan çocuklar ile çocuk esirgeme kurumlarında kalan çocuklar örnek olarak verilebilir.

Bunlardan sokak çocukları sorunu hemen hemen tüm dünya metropollerinde görülen, evrensel ve toplumsal bakımdan ortak yönleri bulunan bir sosyal gerçektir. Sokak çocukları konusunda netleştirilmiş, sınırları kesin olarak belirlenmiş bir tanım bulunmamakla birlikte sokak çocukları; “sanayileşme, büyüme, kentleşme ve bunlara bağlı göç, yoksulluk, aile içi şiddet gibi toplumsal sorunlar nedeniyle ortaya çıkan, ailesi ve yakınlarıyla ilişkisini kısmen veya tamamen kesmiş, günün tamamına yakın bölümünü sokaklarda geçiren, baly-tiner gibi madde ile ilişkisi yaygın, suçla ilişkisi yoğun olan 18 yaşından küçük bireylerdir” (Ergenç, 2006).

Sokak çocuklarının gerek topluma, gerekse bireylere ve kendilerine yönelik oluşturdukları tehlike, günümüzde bir sosyal risk haline gelmiştir. Geçmiş yıllarda, büyük şehirlerde yaşıyan azınlık bir grup olarak düşünülen sokak çocuklarının; ekonomik krizler, eğitimsizlik, aile yaşamının bozulması gibi nedenlerle sayıları giderek artmıştır. İyi eğitim ve aile terbiyesiyle ülkenin kalkınmasını ateşleyebilecek bir kaynak olan bu çocuklar, ihmalkârlık neticesinde toplum için çözümlen bekleyen bir sosyal mesele haline gelmiştir (Orhan, 2004: 243). Sokak çocuklarının toplum için oluşturduğu sosyal riskin bir bölümünü de bu grubun suç mağduru olabilmesi yönüyle karşımıza çıkmaktadır. Çalışmamızda bütününi erkeklerin oluşturduğu sokak çocukları, bazı kesimler tarafından şiddete maruz bırakılarak dilendirilmek gibi istenilen Őeylerin yaptırılması adına risk altında bulunan gruplardır. Ayrıca işsizler grubuna sokabileceğimiz bu grubun zamanlarının büyük bir bölümünü sokaklar ve parklar gibi yerlerde geçirmelerinden kaynaklanan suç mağduru olma potansiyelleri bulunmaktadır (Sokullu-Akıncı; 2008:146-147).

Korunmaya muhtaç ve risk altında bulunan bir diğer grup ise, çocuk esirgeme kurumlarında kalan çocuklardır. Bu grubu da, anne veya babasız, anne veya babası veya her ikisi de belli olmayan, anne veya babası veya her ikisi tarafından terk edilen, anne veya babası tarafından ihmal edilip fuhuş, dilencilik, alkollü içkiler veya uyuruçurucu maddeler kullanma gibi her türlü sosyal tehlikelere ve kötü alışkanlıklara karşı savunmasız bırakılan ve başıboşluğa sürüklenen çocuklar oluşurmaktadır. Bu çocuklardan 0-12 yaş arası olanlara, yatılı sosyal

hizmet kurumlarından çocuk yuvalarında, 13-18 yaş arası olanlara ise yine bu kurumlardan yetiştirme yurtlarında bakılmaktadır. Buralar, bu çocukların bir iş ve meslek sahibi olmaları ve topluma yararlı kişiler olarak yetişmeleri amacıyla hizmet vermektedir.

a. Yaşlılar

Mağdur riski açısından önemli bir faktör de yaştır. Çalışmamızın bir grubunu oluşturan yaşlılar, yaş itibari ile 60 yaşın üzerinde olan bireylerdir. Sokullu-Akıncı'nın (2008:146) ifade ettiği gibi 60 yaşın üzerindeki kişiler, suç mağduru olmaktan en fazla korkan gruptur.

Avrupa Birliği sınırları içerisinde yaşlı nüfus, Birliğin üzerine en fazla kafa yorduğu konuların başında gelmektedir. Birlik yaşlanan nüfusuna bağlı olarak büyüyen emekli aylığı, sağlık sistemleri gibi büyük ekonomik güçlüklerle yüzleşmek zorundadır. Sosyal açıdan da Avrupa'nın yaşlanan nüfusu Avrupa'da sorunlara neden oluyor. Yaşlılık ile ilgili olarak, bu grup toplum dışına itilmekle karşı karşıya kalıyor.

Avrupa Birliği'nin yaşlılara ilişkin mevzuatın temelini 1991 tarihli "Birleşmiş Milletler Yaşlı İnsan İlkeleri" oluşturuyor. Bu ilkeler "Avrupa Sosyal Sözleşmesi"nin yaşlılar ile ilgili 23. maddesinde şu şekilde ortaya konuluyor (ARI Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı, 2006:34):

Madde 23: Yaşlıların Sosyal Korumadan Yararlanması

Yaşlı haklarının korunması ve yaşlıların sosyal güvenlik sistemleri içerisinde entegre edilmesi için üye devletler dolaylı ve dolaysız olarak, kamu veya özel kurumlar aracılığı ile gerekli tedbirleri almalıdırlar. Bunlar:

1. Yaşlıların toplumun bir parçası olarak kalmalarını sağlamak:
  - Yaşlıların hayatlarını devam ettirebilmeleri, toplum içerisinde sosyal hayatta ve kültür yaşamında aktif rol almalarını sağlamak;
  - Yaşlıları ilgilendiren her türlü hizmet ve kolaylıktan yaşlıları haberdar etmek ve onların bu hizmet ve kolaylıklara ulaşmalarını sağlamak;
2. Yaşlıların hayatlarının geri kalanlarını istedikleri gibi seçmelerini, istedikleri gibi aileleri ile beraber bağımsız, özgür bir yaşam isteklerini yerine getirmek. Bunun içinse;

- Gerekli, sağlıklarına elverişli barınma imkânlarındaki durumu düzeltmek;

- Gerekli tıbbi durumu sağlamak ve mevcut durumu düzeltmek;

3. Yardım kurumlarında kalmaları durumunda yaşlıların özel hayatlarına gerekli hassasiyet ve özenin gösterilmesini sağlamak.

Avrupa Birliği'nde yaşlıların sosyal hakları açasından atılan bir diğer önemli adım ise, 1989 yılında kabul edilen "Avrupa Sosyal Şartı"dır. Birçok konuda yenilikler getiren bu metinle Avrupa Topluluğu, sınırları dâhilinde yaşayan yaşlılara emeklilikten sonra düzenli bir yaşam standardına sahip olma hakkını tanımıştır (ARI Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı, 2006:35).

Mart 2000'de Lizbon'da, Aralık 2000'de ise Nice'de yapılan Avrupa Konseyi Zirvesi'nde alınan kararlar ise Avrupa Birliği'nin yaşlılar için attığı diğer olumlu adımlardır. Söz konusu zirvelerde sosyal politika alanında alınan kararlar sırasıyla şu şekildedir (ARI Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı, 2006:36):

Sosyal Katılımı Geliştirme

32. (...) sosyal politika alanında belli gruplara özel ve öncelikli eylem planlarının hazırlanması (azınlık gruplar, yaşlılar, engelliler), üye devletlerin bu eylem programlarını kabul edip, kendi özel durumlarına uyarlaması ve gelişmeleri sürekli rapor etmesi (...) desteklenmektedir.

Ekler: Sosyal Politika Gündemi

21. Tüm üye devletler yaşlanma sorunu ile karşı gelmiştir. Aileler ve çocuklara ilişkin koruyucu politikaların oluşturulması öncelikli konuların arasında yer alırken, yaşlılar ve yaşlılara ilişkin bazı önemli hususlar; aktif yaşlanma politikaları, yaşam boyu öğrenim, emeklilik sonrası yaşam; alanlarında yeni politikalar geliştirilmelidir.

Yukarıdaki kararlardan da anlaşılacağı üzere temel hedef, Avrupa Birliği sınırları içerisinde yaşayan yaşlıların temel ihtiyaçlarını belirlemek ve bu ihtiyaçlar doğrultusunda uygun politikalar üretmektir. Özellikle

yaşlıları ilgilendiren politikaların sağlık, istihdam ve barınma gibi alanlarda yoğunlaştığı görülüyor.

b. Engelliler

Akıl ve beden sağlığı, mağdur riski potansiyelini oluşturan kişisel faktörler arasında yer almaktadır (Sokullu-Akıncı; 2008:143). Örneğin, engelli bireylerin akıl ve beden sağlığı yönündeki eksiklikleri, şüphesiz onların mağdur olma riskini artıran faktörlerin başında gelmektedir.

Engelliler toplumda yaşayan en dezavantajlı grup olarak nitelendirilmekte ve sürekli olarak sosyal hayatın tüm alanlarında engellerle karşılaşmaktadırlar. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun İnsan Hakları Bildirgesi'ne ek 3447 sayılı "Sakat Kişilerin Hakları Bildirisi"nin 1. maddesinde engelli kişi "Normal bir kişinin kişisel ya da sosyal yaşantısında kendi kendine yapması gereken işleri, bedensel veya ruhsal yeteneklerindeki kalıtsal ya da sonradan olma herhangi bir noksanlık sonucu yapamayan kişi" olarak tanımlanmıştır (ARI Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı, 2006:71).

Avrupa Birliği'nde engelli ve engelli haklarına ilişkin mevzuatın temelini özellikle Birleşmiş Milletler'in bu alanda ortaya koyduğu mevzuat çalışmaları oluşturur. Bunlar kısaca şöyle sıralanabilir: 1948 tarihli "Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyanname", 1971 tarihli "Zihinsel Özürlü Kişilerin Hakları Bildirgesi", 1966 tarihli "Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar ve Sivil ve Politik Haklar Sözleşmesi", 1975 tarihli "Özürlü Kişilerin Hakları Bildirgesi", 1991 tarihli "Zihinsel Hastalığı Olan Kişilerin Korunması ve Ruh Sağlığı Koruma Hizmetlerinin Geliştirilmesi Bildirgesi" ve 1993 tarihli "Engelli Kişilere Fırsat Eşitliği Sağlanması ile ilgili Standart Kurallar" (ARI Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı, 2006:73).

Birçoğu Avrupa Birliği üye devletleri tarafından onaylanmış yukarıda sözü edilen antlaşmalar ışığında şekillenen Avrupa Birliği politikalarının, engelli hakları ve engelli nüfusa saygılı olmasına büyük önem gösteriliyor. Birçok politika alanında, engelliler nüfus içerisinde ayrıcalıklı olarak değerlendiriliyor ve bu gruba ayrıcalıklı haklar sağlanıyor. Avrupa Birliği müktesebatı içerisinde birçok politika alanında engelli ve engelli haklarına rastlamak mümkün. Bu alanlar bütünü

“Avrupa Birliği Engelli Politikası”nı⁵ oluşturuyor. Avrupa Birliği’nin engellilerle ilgili stratejisi, herkese ve herkesin katılımına açık bir toplumun yaratılmasını amaçlamaktadır. Bu yönde, engellerin tanımlanması ve ortadan kaldırılması gerekmektedir. Bu yaklaşım, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen “Engelli Kişilere Fırsat Eşitliği Sağlanması ile ilgili Standart Kurallar”da tanımlanmıştır. Söz konusu standart kuralların izlenmesi için AB Komisyonu “Özrümlüler İçin Fırsat Eşitliği” başlıklı bir tebliğ yayımlamıştır.

Bu mevzuatın yanı sıra engellilere ilişkin bazı hükümler Avrupa Birliği’nin kurucu antlaşmalarında da yer bulur. Örneğin, engelliler politikasının temel hedefi olan ayrımcılıkla mücadele üzerine Amsterdam Antlaşması’nın 13. maddesi şu hükümleri içerir (ARI Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı, 2006:74):

Bu Antlaşmanın diğer şartlarına önyargılı davranmayarak ve başta bulunan Kamu gücü sınırları içerisinde, Kurul, Komisyon ile oybirliği içerisinde olmasıyla ve Avrupa Parlamentosu’na başvuruda bulunduktan sonra, cins, ırk veya etnik köken, din veya inanç, **sakatlık**, yaş veya cins odaklanması üzerine, ayrımcılıkla savaşmak için uygun bir eylem başlatabilirler.

2000 yılında Nice’de toplanan Avrupa Konseyi’nin kabul ettiği “Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı’nda ise engellilere adanan 26. madde şöyle ifade bulmuştur (ARI Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı, 2006:76):

Madde 26: Engellilerin Toplumla Bütünleştirilmesi

Birlik, engelli kişilerin bağımsızlıklarını, toplumsal ve mesleki yaşamla bütünleştirilmelerini ve toplum yaşamına katılmalarını sağlamaya yönelik önlemlerden yararlanma hakkını tanımakta ve saygı göstermektedir.

---

⁵ Avrupa Birliği Engelliler Politikasına yönelik Birliğin almış olduğu kararlardan bazıları; 1996 tarihli “Topluluk Engellilik Stratejisini Düzenleyen COM (96) 406 sayılı Konsey Kararı”, 1999 tarihli “Engelli İnsanlar İçin Eşit İstihdam Olanakları başlıklı 1999/C 186/02 sayılı Konsey İlke Kararı, 2000 tarihli “Engelli Bireyler İçin Engelsiz Bir Avrupa’ya Doğru” ve 2003 tarihli Engellilerin İstihdam ve Sosyal Entegrasyonunu Sağlamaya Dönük 2003/C 175/01 Sayılı Konsey İlke Kararı”dır. (ARI Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı, 2006:72-74).

Avrupa Birliği'nin engellilere yönelik attığı bir başka adım ise 2003 yılının Avrupa'da "Engelliler Yılı" olarak ilan edilmesidir. Bu yönde, engellilerin hakları ile ilgili bilinç düzeyini artırmak, bunların ayrımcılığa karşı korunmalarını ve engellilerin haklarını tam ve eşit şartlarda kullanmalarını sağlamaya yönelik proje faaliyetleri düzenlenmiştir. 2010 yılına kadar olan dönemi kapsayan Avrupa Komisyonu'nun "Avrupa Özürlülük Eylem Planı", "İstihdamda ve İşte Eşit Muamele Direktifi"nin üye ülkeler tarafından etkili bir şekilde uygulanıp uygulanmadığını değerlendirmek üzerine oluşturulmuştur. Bu eylem planının üç temel amacı bulunmaktadır: i) "İşte ve İstihdamda Eşit Muamele Direktifi"nin uygulanması, ii) ilgili Topluluk politikalarına özürlülük boyutunun dâhil edilmesi ve iii) "herkes için ulaşılabilirliğin" iyileştirilmesidir (T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı, 2007:63).

Özetle, Avrupa Birliği, toplumda dezavantajlı durumda bulunan risk gruplarına yönelik olarak onlara hak ettikleri yaşamı sunabilmek ve özellikle de ayrımcılığa uğramamaları adına gerekli hassasiyeti göstermiş ve bu yönde gerekli düzenlemeleri yapmıştır. Çalışmamızın temelini, İstanbul Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksekokulu'nun "Uluslararası Gençlik Ödülü Programı" çerçevesinde risk gruplarına yönelik toplumsal hizmet faaliyetleri oluşturduğu için, alt bölümde öncelikle "Uluslararası Gençlik Ödülü Programı" ve kapsamındaki faaliyet alanları konu edilmiştir.

3. Uluslararası Gençlik Ödülü Programı

"Uluslararası Gençlik Ödülü Programı" gençlerin bireysel ve sosyal gelişimine katkıda bulunarak toplumsal gelişimi sağlamak, böylece gençleri; toplumsal sorumluluk bilinçlerini kuvvetlendirmeye, kendi yeteneklerini keşfetmeye ve geliştirmeye, fiziksel gelişim faaliyetlerinde bulunmaya, doğayı tanımaya ve onunla yaşamayı öğrenmeye, farklı bölgesel, sosyal, kültürel ve eğitim özelliklerine sahip olan toplumun diğer bireyleriyle biraraya gelmeye teşvik etmeyi hedefleyen bir programdır⁶.

Ödül Programı, Alman Eğitimci Kurt Hahn'ın "gençlerin eğitimlerinde en az akademik çalışmalar kadar akademik olmayan, sosyal, okul dışı faaliyetlerin de bilinçli olarak göz önünde

---

⁶ Bu bölümdeki "Uluslararası Gençlik Ödülü Programına" ait bilgiler kurumun resmi internet sitesi olan <http://www.intaward.org> adresinden yararlanılarak elde edilmiştir.

bulundurulmasını ve gençlerin ilgi duydukları alanlara doğru yönlendirilmesini” öngören eğitim felsefesi üzerine tasarlanmış ve Edinburgh Dükü Philip’in desteğiyle uygulamaya koyulmuştur. Program, 1956 yılında Birleşik Krallık’ta “Edinburgh Dükü Ödülü” olarak gençlerin, gönüllülük esasına dayanan, dengeli bir kişisel gelişim programına katılmalarını teşvik etmek amacıyla başlamıştır. Program 14 – 25 yaşlarındaki tüm gençlerin katılabileceği bir kişisel gelişim programıdır. Gençler, Ödül Programı içinde hem bireysel gelişimlerine katkıda bulunacak hem de topluma yararlı olabilecekleri çeşitli faaliyetlere katılırlar.

Program 1956 yılında başladıktan sonra geçen yarım asırlık süre zarfında diğer ülkelerdeki okul ve gençlik gruplarında da uygulanmaya başlamıştır. Günümüz Ödül Programı, artık tüm dünyada tanınan önemli uluslararası programlardan biri olup gençlerle ilgili kurumlar tarafından uygulanmaktadır. Günümüz itibariyle toplam 126 ülkede uygulanmakta olan bu programa dünyada her yıl ortalama olarak iki yüz bin genç katılmaktadır ve Şu ana kadar dünya çapında bu programa katılan genç sayısı ise altı milyonu bulmuştur.

Gençler, Ödül Programı kapsamında kendi seçtikleri faaliyetlere, kendi belirledikleri zamanlarda düzenli olarak katılım gösterirler. Faaliyetlerini tamamlayan gençler kendi başlama noktalarına göre gösterdikleri gelişim ve azim esas alınarak ödüllendirilirler. Ödülün üç kategorisi vardır. 14 yaşın üzerinde olanlar için Bronz, 15 yaşın üzerinde olanlar için Gümüş ve 16 yaşın üzerinde olanlar için Altın ödül kategorileri vardır. Ayrıca her bir ödülün kazanılmasında istenen asgari zamanlar vardır. Örnek vermek gerekirse, Bronz için 6 ay, Gümüş için 12 ay ve Altın için ise 18 ay boyunca programa katılım gösterilmek zorunludur.

Ödül Programı, dört değişik bölümden oluşmaktadır. Bunlar; i) Toplumsal Hizmet, ii) Macera ve Keşif, iii) Beceri Geliştirme, iv) Fiziksel Gelişim’dir.

“Toplumsal Hizmet”, “toplumun her bireyi, toplumda yaşayan diğer bireylere karşı sorumludur ve iyi ve mutlu bir toplum yaratmak için gönüllü çalışmalara ihtiyaç vardır” düşüncesine dayanır. Bu faaliyetteki amaç, gönüllülük esasına dayalı olarak toplumun diğer bireylerinin, özellikle yardıma muhtaç bireylerinin, ihtiyaçlarına yönelik yardım ve eğitim faaliyetlerinde bulunmaktır. Çocuklara, yaşlılara, engellilere, yardıma muhtaç kişilere yönelik veya çevre koruma, sağlık, yardım

toplama amaçlı gönüllü çalışmalar “Toplumsal Hizmet” bölümünün kapsamına girer⁷.

“Macera ve Keşif”, katılımcıların, doğal bir ortamda belirli bir amaca yönelik bir doğa macerasına katılarak değişik deneyimler kazanmalarını sağlamaktadır. Bu faaliyetin amacı, macera ve keşif ruhunu geliştirmek, doğayı anlamak ve takım olarak bir amaca yönelik birlikte çalışmanın önemini kavramaktır.

“Beceri Geliştirme” bölümünün amacı, gençlerin kültürel ve sosyal aktiviteler içerisinde kendilerine uygun ve kendi amaçlarına yönelik bir uğraş seçip bunu azimle sürdürmelerini sağlamaktır. El sanatları, satranç, müzik, tiyatro, yabancı dil, fotoğrafçılık ve marangozluk beceri geliştirme faaliyetlerinden bazılarıdır. Bunların dışında, katılımcının ilgi alanına göre sınırsız sayıda faaliyet seçeneği vardır.

“Fiziksel Gelişim” bölümünün amacı ise, spor aktivitelerine katılım ile beden sağlığını korumak ve performans gelişimini desteklemektir. Fiziksel gelişim faaliyeti, katılımcının kendi kapasitesi doğrultusunda performansını geliştirmesini esas alır. Katılımcılardan kendi fiziksel hedeflerine ulaşmaları beklendiğinden, bu faaliyet sporcu olan veya spora az yatkın biri için oldukça geliştiricidir. Bu faaliyette, katılımcılar düzenli olarak bir spor faaliyetinde bulunurlar ve yaptıkları faaliyette kişisel ilerleme gösterme çabasında olurlar.

Ödül programına katılım gençlerin bir kayıt defteri almalarıyla başlar. Kayıt defteri katılımcının program boyunca gösterdiği gelişimin ve başarının kayıt edildiği bir belge niteliğindedir. Yukarıda bahsedilen bir faaliyet seçtikten sonra faaliyete başlayan katılımcı seçtiği kategori ve faaliyet için belirtilen asgari şartları yerine getirip faaliyetini başarıyla tamamladıktan sonra ödül olarak başarılarını belgeleyen birer rozet ve sertifika alırlar.

4. Gençlik Ödülü Derneği

Gençlik Ödülü Derneği, 17 Eylül 2003 tarihinde söz konusu yaş aralığındaki gençlerin bireysel ve sosyal gelişiminin toplumsal gelişimine sağlayacağı katkı düşüncesi ile Ankara’da kurulmuş bir kuruluştur. Dernek, İngiltere’nin başkenti Londra merkezli Uluslararası Gençlik

---

⁷ Çalışmamızın temelini, kapsamı ve amacı gereği, İstanbul Şükrü Balı Polis Meslek Yüksekokulu’nun Ödül Programının bu bölümüne yönelik yaptığı faaliyetler oluşturacaktır.

Ödülü Derneği'nin "Avrupa, Akdeniz ve Arap Ülkeleri" bölgesel ofisine bağlı olarak ulusal ajans statüsünde faaliyet gösteren yetkili makamdır. Derneğin amacı, Uluslararası Gençlik Ödülü Programı aracılığı ile gençleri; toplumsal sorumluluk bilinçlerini kuvvetlendirmeye, kendi yeteneklerini keşfetmeye ve geliştirmeye, fiziksel gelişim faaliyetlerinde bulunmaya, doğayı tanımaya ve onunla yaşamayı öğrenmeye, farklı bölgesel, sosyal, kültürel ve eğitim özelliklerine sahip olan toplumun diğer bireyleriyle bir araya gelmeye teşvik etmektir. Dernek, 19 Ekim 2003 tarihi itibarıyla Uluslararası Ödül Birliği tarafından Uluslararası Gençlik Ödülü Programını Türkiye'de uygulamaya, yaygınlaştırmaya ve denetlemeye yetkili kılınan tek kurumdur⁸.

Ülkemizdeki Ulusal Ajans geçmişı 5 yıla dayanan Ödül Programı başta Ankara, İstanbul, Gaziantep, Kayseri, Eskişehir ve Elazığ olmak üzere ülke genelinde toplam 20 il ve 60 birimde ve kurum olarak devlet okulları, özel okullar ve üniversitelerde sürdürülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı desteği ve onayı ile faaliyetlerini sürdüren bu program Emniyet Genel Müdürlüğü'nde ise kurum olarak Polis Akademisi Başkanlığı ve bu kuruma bağlı bazı PMYO'larda uygulanmaktadır. Bu okullar arasında programı ilk olarak başlatan okul ise İstanbul Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksekokulu'dur.

5. İstanbul Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksekokulu ve Risk Gruplarına Yönelik Gençlik Ödülü Faaliyetleri

Uluslararası Gençlik Ödülü Programı, Türkiye'ye tanıştırdığı yıl olan 2003 yılından bir yıl sonra 2004 yılında İstanbul Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksekokulu'nda uygulanmaya başlanmıştır. Yüksekokul'un müfredatı dışında spor, sosyal ve kültürel etkinlikler çerçevesinde uygulanmakta olan program 5 yıldır bu okulda başarı ve yüksek katılımı yürütülmektedir. Program her yıl eğitim öğretim döneminin açılması ile birlikte aktif bir biçimde başlamaktadır. Öncelikle dönem başında yeni gelen Yüksekokul öğrencilerine Ödül Programı ile ilgili detaylı bir brifing verilmektedir. Daha sonra öğrenciler gönüllülük esasına göre yukarıda bahsi geçen dört bölümden en az birini seçerek programa kaydını yaptırmakta ve yüksekokulda geçen eğitim yılı boyunca da

---

⁸ Bu bölümdeki "Gençlik Ödülü Derneği"ne ait bilgiler kurumun resmi internet sitesi olan <http://www.ugo.org.tr> adresinden yararlanılarak elde edilmiştir.

haftanın belli günlerinde seçmiş olduğu bölümün faaliyetlerini gerçekleştirmektedir.

Bu öğrenciler içerisinde, toplumun diğer bireylerinin ihtiyaçlarına yönelik yardım ve eğitim faaliyetlerinde bulunmak amaçlı olan “Toplumsal Hizmet” alanını seçen öğrenciler, bünyesinde çocuk yuvası ve kız yetiştirme yurdunu barındıran İstanbul Bahçelievler Çocuk Esirgeme Kurumu, sokak çocuklarının barınması amaçlı kurulan İstanbul Bakırköy İlk Adım Çocuk İstasyonu, yaşlı vatandaşlarımızın barınmaları amaçlı hizmete açılan İstanbul Bahçelievler Huzurevi ve engelli çocukların eğitim ve rehabilitasyonu için uğraş veren İstanbul Şenlikköy Zihinsel Engelliler Merkezi gibi yerlere haftalık olarak ziyaretler düzenlemekte, belli saatlerini bu yardım ve desteğe muhtaç bireylerle geçirmekte ve onların ihtiyaçlarını karşılayarak moral ve motivasyonlarını artırıcı faaliyetlerde bulunmaktadırlar.

Program, Yüksekokul’un Spor ve Öğrenci Faaliyetleri Büro Amirliği tarafından organize edilmektedir. Programa katılan öğrencilerin başında yer alarak programı yöneten ve bu büroya bağlı olarak çalışan Yüksekokul personeli önceden bir defalığına “Ödül Liderliği Eğitimi” almaktadır. İkinci seferde ise “Ödül Lideri Geliştirme Eğitimi” almaktadır. Her biri ikişer gün süren ve “Gençlik Ödülü Derneği”nde gerçekleştirilen bu eğitimleri alan kişi “Ödül Lideri” ünvanını almakta ve bu programın Yüksekokulda organizasyon ve denetiminden sorumlu olmaktadır. Daha sonra ödül liderleri yukarıda saymış olduğumuz kurumlarla iletişim kurmakta ve bu programın içeriğini sunarak onlara ortak çalışma teklifi götürmektedirler. Gelen olumlu cevap neticesinde bu risk grupları ile ilgilenecek öğrenciler hedef kurum yetkilileri ile buluşturulmaktadır. Kurum yetkililerinden öncelikle kurum kültürü ve o kurumda kalan risk grupları ile ilgili eğitim alan Yüksekokul öğrencileri daha sonra bu kurumlarla irtibat ve ilişkilerini ödül liderleri eşliğinde o yıl boyunca sürdürmektedirler.

Program dâhilinde yürütülen çalışmalar PMYO öğrencileri tarafından ders saatleri dışı olan Çarşamba günleri öğleden sonra veya hafta sonu günlerinde yürütülmektedir. Öğrenciler program dâhilinde tercih ettikleri risk gruplarına yönelik olarak haftada en az 2 saatlerini bu kurumlara ayırmaktadırlar. Programa katılan öğrenciler polis-halk ilişkilerine katkıda bulunmak amacıyla ziyaretlerini resmi kıyafetleri ile gerçekleştirmektedirler. Programa katılan öğrenci sayısı her yıl değişmektedir ve program her iki cins öğrencilere de açıktır. Ancak, program dâhilinde “Çocuk Esirgeme Kurumu”, “Huzur Evi” ve Zihinsel

Engelliler Merkezi”ne yönelik yürütölen çalışmalarda hem erkek hem de kız öğrenciler görev alırken, sokak çocuklarının barındığı “İlk Adım Çocuk İstasyonu” na yönelik faaliyetlerde güvenlik gerekçesi ile sadece erkek öğrencilerin görev almasına müsaade edilmektedir. Aşağıdaki tabloda programın yürütölmeye başladığı yıl olan 2004 yılından itibaren bu yıla kadar yıllara göre toplam PMYO öğrenci sayısı, kurumlara yönelik olarak programa katılan öğrenci sayısı ve cinsiyete göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo1: Programa Katılan Öğrencilerin Yıllar İtibariyle Sayıları ve Cinsiyete Göre Dağılımı*

Yıllar	PMYO Mevcut	Çocuk Esirgeme Kurumu		İlk Adım Çocuk İstasyonu		Huzur Evi		Zihinsel Engelliler	
		Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek
2004-2005	646	4	5	-	6	3	9	7	9
2005-2006	674	7	8	-	9	6	6	5	5
2006-2007	684	8	10	-	8	8	8	8	12
2007-2008	675	7	12	-	5	2	2	3	10
2008-2009	746	5	14	-	21	4	6	5	10

* Tabloda yer alan veriler İstanbul Şükrü Balcı PMYO Spor ve Öğrenci Faaliyetleri Büro Amirliği’nden alınmıştır.

5.1. İstanbul Bahçelievler Çocuk Esirgeme Kurumu

İstanbul İli Sosyal Hizmetler Müdürlüğü’ne bağlı olarak faaliyet gösteren Bahçelievler Çocuk Esirgeme Kurumu, İstanbul ili Bahçelievler ilçesinde yer alan ve çocuklara sosyal hizmet sunan bir kurumdur. Bu risk grubuna yönelik olarak, Yüksekokul öğrencilerimiz, haftanın belli günleri bu kuruma gidip, buradaki çocuklarla arkadaşlık ediyor, onlara derslerinde yardımcı oluyorlar. Öğrencilerimiz gerek okulumuzun gerekse kendi imkânları ölçüsünde onların ihtiyaçlarını karşılamaya çalışıyorlar. Özellikle küçük yaştaki çocuklara o yaşlarda ihtiyaçları olan sevgi ortamı sunulmaya çalışılıyor ve böyle bir ortamda büyümelerine olanak sağlanıyor. Ayrıca, bu çocukların eğitimi son derece hassas bir konu olduğundan bu kurumdaki faaliyetler Yüksekokul’umuzdan uzman bir psikolog denetiminde yürütölmektedir. Öğrencilerimizin, ders

çalıştırdıkları çocuklardan ve kurum yöneticilerinden aldığı çocuklar ile ilgili başarı ve gelişme yönündeki dönütler, bu destek projesinin çocuklara ne denli olumlu katkı sağladığının bir kanıtı olarak gösterilebilir. Ayrıca, gerek Yüksekokul öğrencilerimizin gerekse yönetiminin kendi imkânları ile sağladığı maddi destek sayesinde çocuklara kıyafet ve kırtasiye yardımı da sağlanması çocukları mutlu ve memnun eden bir diğer faaliyet adımıdır.

5.2. Umut Çocukları Derneği Bakırköy İlk Adım Çocuk İstasyonu

Umut Çocukları Derneği, merkezi İstanbul'da bulunan bir sivil toplum kuruluşudur. Dernek, aile ortamından kopmuş sokaklarda yaşayan, sorunlu, maddi manevi yardıma muhtaç olup kötü koşullarda çalıştırılan evinden kaçmış, uyuşturucu madde (tiner, esrar, eroin, alkol vb.) bağımlısı olan çocuk ve gençleri bu olumsuz davranış ve alışkanlıklarından arındırıp topluma ve ailelerine kazandırmak amacıyla kurulmuştur. Dernek, bu amaçla özel ve tüzel kuruluşlarla işbirliği yapmak; özellikle sokağa terk edilen ve buralarda yaşayan çocuk ve gençlerin barınma sağlık ve eğitim ihtiyaçlarını karşılamak, bunlara iş ve meslek edinme konusunda olanaklar yaratmak, aileleri yanında yaşayan fakat olumsuz koşullarda yetiştirilen, maddi imkânsızlıklar içinde olan sokaklarda çalıştırılan çocuklara ve ailelerine ulaşarak çocuğu tüm olumsuz koşullardan arındırmak için çaba göstermek, çocuğa ve aileye maddi ve manevi yardımda bulunmak ve bu gibi çocuk ve gençlerin aileleriyle irtibata geçip sorunlarının birlikte aşılmasını sağlayarak onları ailelerine ve topluma kazandırmak doğrultusunda çalışır. Bu dernek çatısı altında faaliyet gösteren bir kurum olan ve Bakırköy İlçesi'nde yer alan "Bakırköy İlk Adım İstasyonu", Sağlık Müdürlüğü, Bakırköy Belediye Başkanlığı ve Umut Çocukları Derneği arasında yapılan ortak protokolle açılan ve faaliyet gösteren bir kurumdur.

Yüksekokul'umuzun bu kurumda kalan risk gruplarına yönelik gerçekleştirdiği faaliyetlere bakacak olursak, programa başladığımız tarihten bu yana her yıl değişik sayıdaki öğrencilerimiz haftalık olarak İstanbul'da medyaya haber olmaktan vazgeçmeyen bu gençlerimizi ziyaret ederek bu gençlerimizi kazanmaya çalışıyorlar. Bu çerçevede, örneğin onlarla birlikte basketbol ve futbol maçı yapılması, onlarla yemek yiyip çay içilmesi, sohbet edilmesi, sorunlarının dinlenip çözüm yolları aranması bu sokak çocukları ile polis öğrencileri arasında yakın bir diyalog kurulmasına ve bu kesimin suça yönelik eylemlerden uzaklaşmasına büyük katkı sağlamıştır. Ayrıca Yüksekokul'un bütün

sosyal imkânları bu gençlerin kullanımına açılmıştır. Bu anlamda, bu gençlere Yüksekokul'da gerçekleştirilen tüm faaliyetlere seyirci olarak katılma ve ayrıca Yüksekokul'un sportif imkânlarından faydalanma gibi haklar tanınmıştır. Bu faaliyet süreçleri içerisindeki gözlemlerimize dayanarak, program faaliyetlerinin sokak çocukları üzerinde olumlu gelişmeler yarattığı kanaatindeyiz⁹.

5.3. İstanbul Bahçelievler Huzur Evi

İstanbul Bahçelievler Huzur Evi, yaşlı vatandaşlarımızın barınma ihtiyacını karşılayan ve İstanbul ili Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne bağlı olarak faaliyet gösteren bir kurumdur. Yüksekokul öğrencilerimiz, bu kuruma yönelik olarak hafta sonları belli saatlerini burada kalan yaşlılarımızla geçirmekte ve onlara yalnızlıklarını hissettirmemeye çalışmaktadırlar. Haftalık ziyaretleri sırasında yaşlılara destek olunmakta ve dışarıya yönelik ihtiyaçları karşılanmaktadır. Ayrıca okulun müzik grubu belirli aralıklarla yaşlılara yönelik eğlence düzenlemekte ve onların keyifli bir zaman geçirmeleri için uğraş vermektedirler. Yaşlılar, haftalık olarak polis öğrencilerimizi aralarında görmekten büyük bir zevk almakta ve toplumda yalnız olmadıklarını ve birileri tarafından hatırlandıklarını hissetmektedirler. Bunun ise yaşlılara sağlık ve moral durumları açısından olumlu katkı sağladığı hem kendileri hem de kurum yöneticileri tarafından ifade edilmesi, öğrencilerimiz tarafından yürütülen Ödül Programı'nın bu risk grubuna yönelik olarak ne denli amacına ulaştığının bir göstergesidir.

---

⁹ Bu tür faaliyetlerin suça meyilli olan bu risk gruplarına yönelik faydalarına örnek vermek gerekirse; Yüksekokul öğrencilerimiz bu program çerçevesinde sokak çocuklarını ziyaret amaçlı Bakırköy İlk Adım İstasyonu'na ilk gittiklerinde burada bulunan çocuklar karşılarında bulunan polis üniformalı öğrencileri gördüklerinde kapıyı açmamışlar hatta polis öğrencilerin içeri girmelerini engelleyici bir davranış sergilemişlerdir. Ancak geçen zaman içinde bu çocuklara yönelik yürütülen program faaliyetleri çerçevesinde sürdürülen çalışmalar neticesinde sokak çocuklarının polis öğrencilerimize karşı olan önyargılı tutumlar kırılmış, sokak çocukları ile polis öğrencilerimiz arasında yakın bir diyalog oluşturulmuştur. Bu da, bu tür faaliyetlerin sokak çocuklarını kazanma adına ne denli katkı sağladığını gösteren bir kanıttır. Artık sokak çocukları ile polislerin sadece suç ortamında yan yana gelen bireyler olmaktan çıkıp, aralarında iyi bir diyalogun kurulması bu tür faaliyetler sayesinde mümkün olmaktadır. Bu savımızı destekleyen bir gelişme, 6 Nisan 2008 tarihinde Polis Haftası kutlamaları çerçevesinde polis halk yürüyüşüne sokak çocuklarının okulumuz öğrencileri ile beraber katılmasıdır. (Yürüyüş ile ilgili ayrıntılı bilgi için bakınız, Kayra İletişimin çıkardığı Sokak Kedisi Dergisi 2008 Nisan Sayısı, ss: 13-15). Özetle, bu çalışma, polis öğrencilerimizin sokak çocukları ile olan yakın ilgi ve bağ sonucu olarak çocukların suça meyilli olan davranışlarını dizginlemesi ve çocukların gözünde polis imajını iyileştirmesi açısından hem önleyici polislik hizmeti hem de toplum destekli polislik çalışması olarak ta değerlendirilebilir.

5.4. İstanbul Şenlikköy Zihinsel Engelliler Merkezi

İstanbul Şenlikköy Zihinsel Engelliler Merkezi, İstanbul ili Bakırköy sınırları içerisinde yer alan ve Türk Anneler Derneği'ne ait olan bir rehabilitasyon merkezidir. Merkez, zihinsel engelli kişilere eğitim vermektedir. Bu merkeze yönelik olarak ödül programını yürüten Yüksekokul öğrencilerimiz, haftada iki gün kurumu ziyaret etmekte ve zihinsel engelli öğrencilerin eğitim ve öğretimlerine yardım etmektedirler. Ayrıca engelleri dolayısıyla karşılayamadığı ihtiyaçları konusunda onların ihtiyaçlarını karşılamakta ve bu eksikliklerini gidermeye çalışmaktadırlar. Polis öğrencilerimiz, bu öğrenciler ile yakın bir diyalog kurarak onların dış dünya ve diğer insanlarla sosyalleşmesi adına da önemli bir görev üstlenmiş ve onlara sahip oldukları engelleri unutturma ve aşma noktasında yardım etmektedirler. Bu ise zihinsel engelli çocukların moral, motivasyon ve kendilerine olan güvenlerinin artmasında olumlu katkılar sağlamıştır.

Özetle, Uluslararası Geçlik Ödülü Programı'nın temel felsefesi olarak rekabete dayanmayan, gelişimi, özgüveni, azmi, kendine karşı sorumluluğu ve toplumsal hizmeti teşvik edecek şekilde daha mutlu ve sağlıklı toplum oluşmasına katkı sağlamak düşüncesini kendisine temel ilke edinen İstanbul Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksekokulu öğrencileri bu program faaliyetleri sayesinde hem kendilerinin kişisel gelişimlerini, özgüvenlerini ve sosyal sorumluluk bilinçlerini geliştirip Ödül Programı çerçevesinde hak ettikleri ödülleri alırken hem de hizmet götürdüğü kesime destek olup onların mutlu, moralli ve toplumla entegre olmuş bir hayat sürmelerine olanak sağlamaktadırlar.

Program çerçevesinde yukarıda saymış olduğumuz faaliyetleri başarıyla tamamlayan öğrencilerin aldıkları ödüller kendilerine düzenlenen ödül törenlerinde takdim edilmektedir. Örneğin, 03 Haziran 2005 tarihinde Polis Akademisi Başkanlığı'nda düzenlenen törende 90 öğrencimiz ödülleri aldılar. 10 Mart 2006 tarihinde ilk ulusal Gümüş ödül töreni okulumuzda yapıldı. Bu törende 20 öğrencimiz ödül almaya hak kazandı. 12 Haziran 2007 tarihinde Bronz kategoride programı tamamlayan 80 öğrencimiz ve Altın kategoride programı tamamlayan 10 öğrencimiz Polis Akademisi Başkanlığı'nda düzenlenen törende ödülleri aldılar. İstanbul Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksekokulu olarak, Türkiye'de Altın ödül almaya hak kazanan ilkökul olmaktan da gurur duyuyoruz. 09.05.2008 tarihindeki törene ise Yüksekokul'umuz ev sahipliği yapmıştır. Programı bitiren tüm okul öğrencilerine Bronz ve Gümüş olmak üzere iki ayrı kategoride ödül verildi.

Okulumuzun bu programı uygulamada göstermiş olduğu baŐarılar derneğin İngiltere'deki merkezinin dikkatini çekmiŐ olup, 30 Mayıs 2007 tarihinde derneğin Avrupa, Akdeniz ve Arap lkeleri Direktörü okulumuza bir ziyaret gerçekteŐirmiŐ ve uygulamalarımızı yerinde gözlemlemiŐtir. Direktör, programın polisler tarafından en baŐarılı olarak Türkiye'de uygulandığını ifade etmiŐ ve okulumuzdan bir heyeti İngiltere'ye davet etmiştir. Derneğin İngiltere'deki uygulamalarını yerinde görmek amacıyla 17 – 21 Eylül 2007 tarihinde 7 kişilik bir heyet İngiltere'nin başkenti Londra'ya gitmiŐ, derneği ziyaret edip dernek uygulamalarını yerinde gözlemlemiŐ ve bilgi alıŐveriŐinde bulunmuŐtur.

Yüksekokulun bu örnek teŐkil eden uygulamalarının gerek Uluslararası Gençlik dl Derneği'nin gerekse de diğer baŐı PMYO'ların dikkatini çekmesi ve bu programın bu okullara da yayılması yönüyle okulumuzun önderlik etmesi sevinç verici bir gelişmedir. Bu dl Programı'nın, bir sosyal sorumluluk projesi adı ve kapsamıyla, Türkiye genelinde tüm PMYO'lara ve hatta Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı her derecedeki eğitim kurumlarına ve tüm üniversitelere yayılması gerektiğine inanmaktayız. Ancak bu Őekildeki yaygın bir açılımla, toplumdaki tüm risk gruplarına ulaşma imknı olacaktır.

Sonuç

Toplumumuzda, zel eğitime, desteğe ve korunmaya muhtaç durumdaki çocuklar, engelliler ve yaŐlılarımızın durumu giderek büyüyen bir sorun oluŐurmaktadır. Koruma altına alınamayan, sokağa terk edilen, tiner, uyuşturucu, alkol, kumar gibi kötü alışkanlıklara her an düŐme tehlikesi ile karşı karşıya olan çocukların, dünyaya getirildikten sonra bakılamayıp esirgeme kurumlarına bırakılan çocukların, ilerlemiŐ yaŐlarından ötürü terk edilmiş veya aileleri tarafından hatırlanmayan yaşlıların ve sahip olduğu bir özür nedeniyle toplumdaki dıŐlanma tehlikesi ile karşı karşıya kalan engellilerin sorunlarına çözüm ve destek arama, devletin temel görevleri içinde ele alması gereken öncelikli ve özellikli bir sosyal hizmet görevi olduğu kadar, o kiŐilerle toplumu paylaŐan diğer bireylerin de görevi olmalıdır.

Bu noktadan hareketle, bu makalede, Avrupa Birliği'nin sosyal politikası kapsamında kimsesiz çocuklar, yaşlılar ve engelliler gibi toplumun dezavantajlı bir kısmını oluşturan ve risk grupları olarak adlandırılan kişilere yönelik olarak Türk Polis Teşkilatı'nı temsilen

İstanbul Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksekokulu'nun "Uluslararası Gençlik Ödülü Programı" çerçevesinde yürüttüğü destek projesi faaliyetleri konu edilmiştir. Öncelikle, Avrupa Birliği'nin sosyal politikası'nın tarihsel gelişimi, risk gruplarının bu politika kapsamında konumu ve önemi, Birliğin bu gruplara yönelik yapmış olduğu yasal düzenlemeler tartışılmıştır. Daha sonra, İstanbul Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksekokulu'nun bu gruplara yönelik yürüttüğü sosyal sorumluluk projesi faaliyetleri ve proje faaliyetlerinin bu gruplar üzerindeki etki ve faydaları incelenmiştir.

Çalışma boyunca dikkat çektiğimiz nokta, risk gruplarının insanca bir yaşam kalitesi ve standardına sahip olmasında, mutlu ve huzurlu bir hayat sürmesinde devletin yapacağı yasal düzenlemeler ve sağlayacağı imkânlar yanında, bu grupların moral ve motivasyonlarını yükseltici, toplumdaki dışlanmalarını engelleyici ve yalnız olmadıkları hissini verebilecek sivil veya resmi, kişisel veya kurumsal destek projeleri ve ziyaretlerin gerçekleşmesi gerekliliğidir. Böyle projeleri hayata geçirebilecek en uygun kişi veya kurumlar ise o toplumda yer alan eğitim kurumlarıdır. Bu eğitim kurumlarından Türk Polis Teşkilatını temsilen böylesine bir projeyi hayata geçiren örnek bir kurum İstanbul Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksekokulu'dur. Dünya çapında faal olan "Uluslararası Gençlik Ödülü Programı" çerçevesinde "Toplumsal Hizmet" dalı altında faaliyetlerini yürüten bu okul, Türk Polis Teşkilatı içerisinde ilk olması açısından ayrı bir öneme sahiptir. Öyle ki, bu okul, yapmış olduğu örnek uygulamaların zaman içerisinde diğer bazı PMYO'lara da yayılmış ve o illerde bulunan risk gruplarına da destek olunmuş olması açısından önderlik etmiştir.

Yüksekokulda okuyan polis adaylarının gönüllülük esasına dayalı olarak toplumun diğer bireylerinin ihtiyaçlarına yönelik yürüttüğü faaliyetler sayesinde, hem kendilerinin bireysel ve sosyal gelişimine katkıda bulunarak toplumsal gelişimin sağlanması hem de risk grupları içerisinde yer alan bireylerin ihtiyaçlarının karşılanması hedeflenmektedir.. Polis adaylarının, çevrelerindeki yaşlı ve bakıma muhtaç insanlara günlük işlerinde yardımcı olması, huzur evlerinde ve çocuk yuvalarındaki insanların hayatlarını kolaylaştırıcı, onların toplumla kaynaşmalarını sağlayıcı çalışmalar yapması, kimsesiz, engelli ve sokakta yaşayan çocuklara yardımcı olması, bu dezavantajlı kesimlerin morallerini artırması, hayata daha pozitif bakmaları, yalnız olmadıklarını ve birilerinin yanlarında olduklarını hissetmeleri, toplumla bütünleşmeleri ve dolayısıyla hayata bağlanmaları adına son derece önem arz eden faaliyetlerdir. Ayrıca, bu proje faaliyetleri, polis halk ilişkilerine ve

toplum destekli polislik uygulamalarına katkıda bulunacak adımlardır. Dahası, polis adaylarının özellikle suç meyilli ve suç potansiyeli yüksek olan sokak çocuklarına göstermiş olduğu ilgi ve onların ihtiyaçlarına yönelik yürütmüş olduğu faaliyet ve destekler suç karşı önleyici hizmet görevi de görecektir.

İstanbul Şükrü Balcı Polis Meslek Yüksekokulu ile başlayan ve son 4 yılda toplam 10 PMYO'ya yayılan bu uygulama sevindirici bir gelişmedir. Ancak, ülkemizde risk gruplarından, kimsesiz çocuklar, yaşlılar ve engelliler gibi kesimlerin sayısının fazla olması, bu destek için 10 okulun yeterli olmayacağı olgusunu gözler önüne seren bir gerçektir. Bu konudaki önerimiz, Türkiye'de bulunan tüm PMYO larının bu program kapsamındaki toplumsal hizmet faaliyetlerini uygulamaya koymaya başlamalarıdır. Bu şekilde ülkemizin daha geniş bir ağında ve daha geniş bir sayıdaki risk gruplarına ulaşma şansımız olacaktır. Dahası, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren tüm okullar ve üniversiteler bu program kapsamında çalışmalar yürütmeli, her bir eğitim kurumu kendi bölgesinde yer alan risk gruplarını belli periyotlar halinde ziyaret etmeli ve onlara destek olmalıdır. Unutmamalıyız ki, böylesine bir sosyal sorumluluk projesi risk gruplarına yalnız olmadıkları hissini verebilmek ve onları toplumla ve insanlarla bütünleştirmek için hayati önem taşımaktadır.

Kaynakça

- ARI Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı, (2006), *Avrupa Sosyal Politikası ve Sosyal Haklar*, Bay Matbaa Baskı Teknolojileri, İstanbul.
- Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, (2007), *Dokuzuncu Kalkınma Planı 2007-2013 İşgücü Piyasası Özel İhtisas Komisyonu Raporu* ([http://ekutup.dpt.gov.tr/isgucu/öik/662\[1\].pdf](http://ekutup.dpt.gov.tr/isgucu/öik/662[1].pdf) Erişim Tarihi: 10.01.2009).
- Ergenç, Sedat, (2006), "Sokak Çocuklarımızla AB'ye Hazır mıyız?" (http://sedatergenc.blogcu.com/sokak-cocuklarımızla-ab-ye-hazirmiyiz_3327685.html Erişim tarihi: 26.12.2008)
- Gülmez, Mesut, (2003), *Avrupa Birliğinde Sosyal Politika*, Türkiye-AB Sendikal Koordinasyon Komisyonu Yayınları, Ankara.

- Güzel, Ali, (1998), “Roma ve Maastricht Antlaşmaları Sürecinde Avrupa Sosyal Modeli ve Türkiye”, Metin Kutal’a Armağan, Ankara. intaward.org, (2008), (<http://www.intaward.org> Erişim Tarihi: 28.12.2008).
- Karlık, Rıdvan, (2005), *Avrupa Birliği ve Türkiye*, İstanbul, Beta Yayınları.
- Kayra İletişim Med. Dan. Paz. Hiz. Ltd. Şti (2008), “En Büyük Polis Bizim Polis”, *Sokak Kedisi Dergisi*, S. 2 (Nisan), ss: 13-15.
- Kent, Penelope, (2001), *Law of the European Union*, Third Edition, London, Longman.
- Orhan, Serdar, (2004), *Koruyucu Sosyal Politikalar ve Sokak Çocuklarının Sosyal Rehabilitasyonu*, Birinci Sosyal Hizmetler Şurası, Gökçe Ofset, Ankara.
- Schulte, Bernd, (2003), “Türkiye’nin AB Entegrasyonu”, *Dönüşüm 03 MESS’in 45. Çalışma Yılı, Uluslararası Seminer*, MESS Yayınları.
- Sokullu-Akıncı, Füsün, (2008), *Viktimoloji (MağdurBilim)*, İstanbul, Beta Yayınları.
- T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı, (2007), *Stratejik Plan 2008-2012*, Ankara.
- ugo.org.tr, (2008), (<http://www.ugo.org.tr> Erişim Tarihi: 12.05.2008)
- United Nations, (2001), “Convention on the Rights of the Child” (<http://untreaty.un.org/English/TreatyEvent2001/pdf/03e.pdf> Erişim Tarihi: 18.12.2008).